היינו ראמר ליה רבן שמעון בן גמליאל אפילו

עד עשרה דורות פטורין אלא יו לרב הונא

דאמר לא נחית תנא קמא לדרי מאי אפילו

עד עשרה דורות אמר לך רב הונא רבן

שמעון בן גמליאל אהעמיד קאי דנחית לדרי

ם תא שמע המקבל צאן ברזל מן העובד כוכבים 6 ולדות פטורין וולדי ולדות לא

תיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה אימא

הן וולדותיהן איכא דאמרי הן וולדותיהן

פַּטורין תיובתא דָרב הָונא אמר לך רב הונא אימא הן וולדות פמור וולדי

ולדות חייב: רחל שילדה מין עז כו': אתא רב אושעיא מנהרדעא ואייתי

מתניתא בידיה רחל בת עז ועז בת רחל ר' מאיר מחייב וחכמים פומריז אמר

ליה רב הושעיא לרבה כי עיילת לקמיה דרב הונא בעי מיניה ר' מאיר מיחייב

למאי אילימא לבכורה ולית ליה לרבי מאיר אך בכור שור איעד שיהא הוא

שור ובכורו שור אלא לראשית הגז ולית ליה הא ∘דתנא דבי רבי ישמעאל

בכבשים שצמרן קשה פמורין מראשית הגז שנאמר יומגז כבשי יתחמם אמר

לִיה ניחזי אגָן הכא במאי עסקינן ברחל שילדה מין עז ואביו תייש ובחוששין

לזרע האב לענין אותו ואת בנו קמיפלגי דר' מאיר סבר יחוששין לזרע האב

ורבגן סברי אין חוששין לזרע האב אי הכי ליפלגו בחוששין לזרע האב בעלמא

בפלוגתא דחנניה ורבגן אלא לעולם לבכורה והכא במאי עסקינן ברחל בת

רחל בת עז מר סבר זיל בתר אימיה והאי לאו נדמה הוא ומר סבר זיל בתר

אימיה דאימיה והאי נדמה הוא ואיבעית אימא ברחל בת עז בת רחל מר סבר

חזרה שייות למקומן ומר סבר לא חזרה שייות למקומן רב אשי אמר כגון שיש

בו מקצת סימנין יומאן חכמים ר"ש דאמר עד שיהא ראשו ורובו דומה לאמו:

אמר בעינן בן שעירה מאי מעמא המר רבי יוחנן מודה ר"מ בשעיר של ראש חדש דבעינן בן שעירה מאי

אמר קרא 3אחד המיוחד ובא מששת ימי בראשית מ והא מהכא נפקא מהתם

ינפקא ⁴שור או כשב ∞פרט לכלאים או עז פרט לנדמה צריכא דאי מהתם הוה

אמינא ה"מ היכא דלא נחת לדרי אבל היכא דנחת (3) אימא לא ואי מהכא

הוה אמינא ה"מ לגבי קרבן חובה אבל נדבה לא צריכא אמר רבי אחא בר

יעקב הכל מודים ידאין לוקין על צמרו משום כלאים שנאמר לא תלבש

שעמנו יימה פשתן שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה אמר רב פפא הכל

מודים "שצמרו פסול לתכלת שנאמר לא תלבש שעמנו גדילים תעשה לך

מה פשתן שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה זו אמר רב נחמן בר יצחק הכל

מודים י שאין צמרו מטמא בנגעים שנאמר יבכגד צמר או בבגד פשתים

מה פשתים שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה אמר רב אשי אף אנו נאמר

יהדלה הגפן על גבי תאינה יינו פסול לנסכים מ"מ "זבח ונסכים מה זבח שלא

נשתנה אף נסכים שלא נשתנו מתקיף לה רבינא הדלה פשתן על גבי היגא ה"נ

דלישתני א"כ לא מצית אמרת מה פשתן שלא נשתנה דהא פשתן נמי משתני

א"ל זה נשתנה ריחו וזה לא נשתנה ריחו: מתני' רחל שלא ביכרה וילדה שני

זכרים ויצאו שני ראשיהן כאחת ירבי יוםי הגלילי אומר שניהן לכהן שנאמר

מהזכרים לה' וחכ"א אי אפשר לצמצם "אלא אחד לו ואחד לכהן ר"ם אומר.

הכהן בורר לו את היפה ר"ע אומר משמנין ביניהן והשני ירעה עד שיסתאב

לח א מיי פ״ב מהלי בטרות הלי ו סמג עשין ריא טוש״ע י״ד סי שטו סעיף ה: בכורים הלכה ד טוש"ע

בכורים הנכה ד טוש"ע י"ד סימן שלג סעיף ב: מ ג מיי' פ"ג מהלכות איסורי מזבח הל' ה: מא ד מיי פ"י מהל' כלאים הלכה ב: מב ה מיי׳ פ״ב מהל׳ נינית הלכה א:

בוג ז מיי' פ"ו מהל' איסורי מזבח הל"י:

מזכח הנ"י: מד ח מיי' פ"ה מהלכות בכורות הל' א סמג עשון קמד טוש"ע י"ד סי' שיח סעיף א:

ולית ליה הא דתנא ר' ישמעאל כבשים שצמרן קשה כו'. לא הוה מלי למיפרך דנימעט עז בת רחל מקרא דממעטין (חולין דף קלו.) שער עזים מלעמוד ולשרת דבעינן דבר הראוי לשירות ולאפוקי נולה של עזים דדילמא כיון דהוי ממין הראוי לשירות שהיא בת רחל סגי בהכי: ברחל שילדה מין עז

ואביו תייש. והא דנקט מין עז לרבותא דאע"ג דהועיל זרע האב לשנות הולד למין עז כמותו אפילו הכי לא חיישי רבנו לזרע האב ומיהו ש' דפריך ליפלגו בחוששין לזרע האב בעלמא לא חייש לרבומא זו:

של ראש חדש. קמא בשעיר נקט וה"ה שעירי רגלים דהכי נמי כתב בהו אחד:

היינו דקאמר רשב"ג. את אמרת שתי דורות למטה מלאן ברזל ותו לא ואנא אמינא אפילו עד עשרה דורות נמי פטורין. והוא הדין טפי מעשרה אלא כי האי מנינא נקט בכמה דוכתי וקרא נמי נקיט להו דכתיב (דברים כג) גם דור עשירי והן אסורין לעולם. אלטריךה למיתני הכי דאם הוי תני אפילו (ג) ש) ולדי ולדות פטורין

גמליאל טפי מהני לא כי היכי דשמעינן ליה לתנא קמא דפטר ולדי ולדות אע"ג דלא מבהמותיו של עובד כוכבים ממש כולדו ומחייב בולדי [ולדי] ולדות לתת ולדן לכהן הכי נמי לרשב"ג אע"ג דפטר י) בולד ולדי בחד דרא טפי מחייב: אלא לרב הוגא דאמר לא נחת סנא המא. למיפטר דרי דלא פטר אלא ולדות של לאן ברזל הואיל וילאו מבהמותיו ממש של עובד כוכבים למה ליה לרשב"ג למימר עד עשרה דורות לימא אפילו ולדי ולדות פטורין ושמעינו מינה כי היכי דפטר ולדי ולדות אע"ג דלא מבהמותיו של עובד כוכבים ממש יצאו הוא הדין נמי עד עשרה דורות: אהעמיד קאי. שהעמיד ולדות תחת אמותיהן קאי דנחת תנא המא למיפטר דרי: אימא הן (ד) וולדות. דמשמע תרי דרי הן הולדות וולדות אחרים: אימא הן וולדות. כלומר הן הולדות עלמן ולא תימה (ה) וולדות: מגו כבשי יתחמם. אלמא בת חימום קרי גז דלא בת חימום לא קרי גז והך עז בת רחל למרה קשה דלמר עזים קשה הוא: חוששין לורע החב. חם שוחט החב והבן ביום אחד (וו והילכך רבי מאיר מחייב אם שחטול ובתו חייב הואיל וזה דומה לו: אין חוששין. פו בעו בת עום ושחט אותה ואת אביה ביום אחד: כי היכי דפליגי חנניה ורבנו. בשחיטת חולין בפרק אותו ואת בנו (דף עה:) דחנניה מחייב וחכמים פוטרין: ברחל בת רחל שו בת רחל עו בת עז בת רחל מיירי: ואב"א ברחל בת עו בת רחל. וחדא קתני ברחל בת עו ואותה עז היתה בת רחל: ר"מ מחייב. ליתנן לכהן דחזרה שיות למקומן ולא נדמה הוא והך רחל בת עז לאו רחל ממש דהא נקבה לא קדשה בבכורה אלא מין רחל קאמר: מודה ר"מ. אע"ג דלענין בכורה סבר חזרה שיות למקומה הכא בעינן שיהא ממשפחת עזים מששת ימי בראשית: ם ה"מ דלא נחים לדרי. כלומר דאינו נדמה 0 לעז אם אמו אלא לאמו © גופיה הוי נדמה דאינו דומה לאמו אבל היכא דנחת לדרי דלגבי אמו לא הוי נדמה דדמי לאמו אלא לגבי אם אמו הוי נדמה אימא לא קמ"ל אחד דבעינן מיוחד מששח ימי בראשית: ואי מהסם. דאי כתב אחד ולא כתב®

הוה אמינא הני הוא דפטר רבן

א) ולעיל ה: וש"נו. ב) חוליו ת) [פשר 1.10 כן, כ) מוכן קלו., ג) [חולין עט.], ד) [עירובין פג. וש"כ], ד) [לעיל יצ. וש"כ], ו) [למר ופשתים וגו׳ן, ז) ולעיל ט.ן, ופשמים וגרין, א) [נפינ פנן, ח) ואינטריך צ'יק, ש) ולדיולדי ולדות ל"ק, י) צ'יל בולד ולדי ולדות, כ) שמע אומו צ'יק, נ) נ"א מיש וגר צ'יק רחל, מ) במ עו צ'יק, נ) נ"א לצד, ש) ואמו נופה צ'יק, ש) האי ש) ואמו נופה צ'יק, ש) האי דפריך ל"ק,

מסורת הש"ם

הגהות הב"ח

(א) גמ' ת"ש המקבל לאן ברזל מן העובד כוכבים הן ולדות וכו' אימא הן ולדותיהן פטורין איכא נחור מן העובר כוכנים הן ולדות וכו' אימא הן ולדותיהן פטורין איכא דאמרי: (ב) שם דנחת לדרי אימא לא: (ג) רש"ר ד"ה סיינו דקאמר וכו' דאם הוה מני אפילו ולדי ולדי ולדות תני חפיט ונדי וכדי וכדות פטורין ה"א הני הוא לפטר רשב"ג טפי: (ד) ר"ה אימא הן ולדותיהן דמשמע: (ד) ד"ה אימא הן למשמע: (6) ד"ה מימח הן
וכו' ולא מימא הן
ורלרותיהן: (1) ד"ה מושטין
וכו' ניוס אמד ר' מאיר
מחייב והילכך אם
שחטה ואת אביה מיינ: (ז) ד"ה ואי מהמם וכו' ולא כתיב או עז: (ח) ד"ה כתיב או עז: (ח) ד"ה והשני שנשאר וכו' ואיכא למיחש משום חולין בעזרה לפיכך דכהן נמי ירעה עד שיסתאב ויאכלנו נמומו והאי דנקט:

מוסף רש"י

אך בכור שור עד שיהא ברי. דמדמלי למיכתב אך שור. כרי. דמדמלי למיכתב אך שור כשב ועז, דהא עניינא בבכור קמישתעי, דכתיב לעיל מיניה כל פטר רחם וגו' ונחט בכולהו בכור, שמע מינה עד שיהא הבכור כאמו ולא יהא דומה יהכחל כחומי וכם יהם דומה לחמר (לעיל ה:). כבשים שצמרן קשה. כגון שהיו משונים משחר כנשים (חולין קלו.). ומגז כבשי יתחמם. לא מיקרי גז אלא בר חימום פרט לכלאים. מן ומריבוים דחו דרים ליה (חודין ותכינית למו לכים ליה (חולין לחם). שניהם לכהן. למסטר לממלם ששניהן ילאו כאחד ושניהן בכורות (דעיד מ). רחכ"א אי אפשר לצמצם. וללאת שניהם כאחד, אלא אחד יצא ראשון כמחד, חכם חחד ינם רסחן ופוטר את הרחם והשני חולין, ומשום דלא ידיע הי מנייהו הוי תרוויהו ספק בכורות ונותן אחד לכהן והשני ירעה עד שיסתאב ויאכל במומו לבעל הבית (יבמות יט.).

רבינו גרשום

דורות פוטר ושלישי מחייב וווות פוטו ושליטי מוחיב אמטו הכי נקט רשב"ג נמי לשון רוב דורות: אלא לרב הונא דאמר. דלא פטר אנא קמא אלא חד דור י ושני לאלתר חייב למה ליה למימר עד עשרה לימא שני למימו עו עשרה לימא שני נמי פטור: אהעמיד ולדות קאי. דנחית לדרי ושני דורות פוטר הילכך אמר הוא עד עשרה דורות נמי פטור: תיובתא דרב הונא. יהרא משמע כדרר יהודה: הן ולדות פטורות. אימא הן ולדות פטורות. כלומר הן ולדות ראשונות ולא יותר: רחל שילדה מין עז פטורה דנדמה הוא: עד

חולין בפרק הזרוע והלחיים (דף קלב) הילכך תנא כולה מתניתין בישראל מיהו דכהן נמי ירעה עד שיסתאב ויאכלנו במומו: שיהא שור ובכורו שור פרט שיהא שור ובכורו שור פרט לגדמה: כבשים שצימרן קשה כגון רחל (כתנא) שצימרה דומה לצמר עו שהוא קשה וכל שכן עו בת רחל שפטור דלאו בר חימום הוא: ניחזי אנן במאי הילכתא מחייב ר' מאיר: ואביו תייש. ושחטו עם אביו ביום אחד: ר' מאיר מחייב דחייש לורע האב וחשיב נמי אותו ואת בנו אע"ג דאין בנו כרוך אחריו הואיל ודומה לאביו: ורבנן. פטרי דבתר אמו שדי ליה ולא דמי לאמו: אי הכי. דבהכי פליגי בחוששין לורע האב ליפלגו נמי בעלמא (נפיק) בפרק אותו ואת בנו היכא דפליגי חנניא ורבנן בהא מילתא: ואיבעית אימא, לעולם לבכורה וברחל בת עו ואותה עו בת רחל. ר' מאיר מחייב סבר אע"ג דרחל בת עו נדמה היא כיוז דזקינתה רחל הויא חזרו שיות למקומז ובטל האמצעי וחשיב כמו הוא כבש ובכורו כבש וחייב בבכורה. ורבנז סברי כיוז כיון דוקיתה רחל הריא חזור שיות למקומן ובטל האמצעי וחשיב כמו הוא כבש ובכורו כבש וחייב בבכורה. ורבנן סברי כיון דהוי נדמה לא אמרינן חזרו שיות למקומן: כגון שיש בו מקצת סימנין. דומה לאמו רי מאיר דמחייב כסתם מתניתין וחכמים דפטרו רי שמעון היא דבעי ראשו ורובו: שעיר בן שעירה לעולם דכתיב אחד כלומר המיוחד ובא מששת ימי בראשית שלא היה לו מעולם אם ממין אחר: צריכי. תרוייהו דאי מהתם מאו עז פרט לנדמה הני מילי דפסול היכא דלא נחית לדרי למשפחתו שלא חזר מינו למקומו שהוא כשב בן עז בן עז לעולם משום הכי הוי נדמה: אבל היכא דנחית לדרי. שהוא כשב בן עז בן

שלא הו לימו למקום שהוא שבב בן כד על ליח למום משום הכי היי נומוד אבר היי נומוד או נובה את או מבעינן אחד הני מילי דפסול נדמה כגון בקרבן חובה דומיר בדאין לוקה על צמרו משום כלאים אי לביש ליה בהדי פסתון: אף נסכים שלא נשתנו והני יש להן ריח תאינה. אלא מעתה אי ע"י דלויי קא חשיב שינוי בפשחן נמי נשתנו ש"י הידלה ומפרכי כל הני שמעתתא דרב אתא ורב פפא ורב דהא אבר דרשונה אלא ש"מ דדילוי לא הוי שנוי: לעולם דילוי הוי שינוי ודלמא דיין הוי שינוי שנשתנה ריחו ושינוי ריח פסול לנסכים אבל דלוי דפשתן לא הוי שינוי דרחו: שניהם לכהן. דאפשר לצמצם דיצאו שניהם כאחת: ר' טרפון אומר הכהן בורר לו את היפה. כדמפרש בנמ' דההוא דבריא נפיק ברישא: ר' עקיבא אומר משמנין ביניהן. פ"י איזה מהן שנוטל המוטב יפרע לחברו חצי מה ששוה יותר מחברו: והשני. שביד ישראל ספק בכור הוי ירעה עד שיסתאב כלומר שאין

עז הוה אמינא הני מילי דנדמה פסול לקרבן חובה כגון שעיר מוסף דראש חדש דחובה הוא אבל לקרבן נדבה ליחכשר. האי דנקט שעיר

ראש חדש הוא הדין לשעירי רגלים דכתיב בהן אחד [במדבר כח, כט] אלא קמא דכולהו נקט: על צמרו. של שה שאינו מיוחד שה לדורותיו: מה זכח

שלה נשסנה. דהא נדמה פסול לקרבן: אלא מעתה זו משום דהדלה על גבי חאינה חשבת ליה שינוי: זה נשסנה ריחו. יין של אותו

גפן: בותנד' הוכרים. משמע שנים: א"א לפמנס. שילאו שני ראשיהן כאחד אלא האחד ילא תחלה ולא ידעינן הי ניהו: ור"ע. מפרש וקאמר בורר את היפה. מפרש בגמ' נית.] טעמא: משמנין ביניהם. מפרש בגמרא נשםן דכהן נוטל כחוש: והשני. שנשאר לישראל ירעה עד שיסחאב

ואח"כ יאכל דספק בכור הוא הילכך אינו נשחט תמים. ובאותו של כהן לא אנטריך למימר דודאי אינו נשחט עד שיהא בו מום דבומן הזה

מיירי א"נ בומן הבית מיירי ודכהן לא חזי להקרבה וספק בכור הוא ואיכא למיחש משום חולין בעזרה לפיכך (ם) נמי יאכל במומו. והאי

דנקט של ישראל ירעה עד שיסתאב משום דבעי למימר וחייב במחנות גבי ישראל דאילו כהן פטור מן המתנות לגמרי כדמפרש בשחיטת

תורה אור השלם

1. אַךּ בְּכוֹר שׁוֹר אוֹ בְכוֹר בשב או בכור עז לא תפרה נְּטֶב או בְבוּו עֵּו לא וְנְּנְּוְּיּוּ על הָמִּוְבָּחַ וְאָת הֶּלְבָּם תַּקְטִיר אָשֶׁה לְרִיחָ נְיחֹת לָיִי: במדבר יח יו 2. אִם לֹא בֵרכוּנִי חֲלְצִיוּ ומגז כַּבָשִׁי יִתחַמַם: איוב לא כ

3. וּשְּׁעִיר עִזְּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיְיָּ עַל עלַת הַתְּמִיר יֵעָשָׂה וְנִסְבּוּ:

במדבר כח טו 4. שור או כשב או עז בי יוְלֵד וְהָיָה שָׁבְעת יְמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיוֹם הַשְּׁמִינִי תָּחַת אִמּוֹ וּמִיוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה יִרְצָה לְקְרְבָּן אִשָּׁה ויקרא כב כז לַיְיָ: ויקרא עב ע. 5. לא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צָמֶר נ. לא וְּלְבָּשׁ שְׁצְּטְנוּ בְּּלֶּים וְפָשְׁתִּים יְחְדָּו: נְּדְלִים תָּעָשָׁה לָּךְּ עַל אַרְבָּע בַּנְפוֹת בְּסוּתְרָ אֲשֶׁר תְּכַּסֶּה בָּה: דברים כב יא יב . 6. והבגד כי יהיה בו נגע געל פּבֶּגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבֶּגֶד צְרְעַת בְּבָגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבָגֶד בִּשְׁתִּים: ויקרא יג מז 7. אֵלֶה מוֹעֲדִי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרֵאוּ אֹתָם מִקְרֵאֵי לְּדֵישׁ לְהַקְרִיב אִשָּׁה לִייִי עלְה מנחה זבח ונסכים דבר יום בְּיוֹמוּ: ויקוּא כג זוּ 8. וְהַעַבַּרְתָּ כָּל פָּטֶר רֶחֶם לַיְיִ וְכָל פָּטֶר שֶׁגֶר בְּהַמְּה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָךְּ הַזְּבְרִים אָשֶׁר יִהְיֶה לָךְּ הַזְּבְרִים שמות יג יב

דאמר וכו' נ"א בס"י אלא לרב הונא לימא אפי' ולדי לך: כן ת״ש המקבל צאן ברזל מן העובד . ולדותיהן פטורין ולדי ולדות חייבים תיובתא דרב יהודה אמר לך רב יהודה אימא [הן יולדותיהן] פטורין ומתני׳ קא פריך לרב הודה ורב יהודה מתרצה יוטמיה וא״ד דה״ג רמחוי 'נפשיה. גליון וז"ל הרא"ש י"ל ת"ש המקבל צאן ברזל הן ולדותיהן פטורין ברייתא הן דרווניהן פטחדן בדייהא היא דבמתניתין לא קתני הן קשיא לרב יהודה דמשמע הן הולדות עצמן ומשני הן ולדות פטורין בתרי ווי״ן ־משמע י ולדותיהן פטורין דולדו׳ וולדוומהן פטורין דול חשיבי כהן עצמן ולא דפריך לרב הונא גרס וולדות בתרי ווי"ן ומשני הן . ולדותיהן ע״כ: מהכא נפקא וכר׳ נ״א בקצת ס"י אי הכי נדמה דמעיט רחמנא דכתיב שור או כשב פרט לכלאים או עז פרט לנדמה למה לי צריכא דאי כתב או עז פרט לנדמה ה"א ה"מ היכא דנדמה הוא דפסול אבל מיוחד מששת ימי בראשית לא קמ"ל אחד ואי כתב רחמנא אחד הו"א ה"מ אחובתו אבל בנדר ונדבה לא פסל נדמה כתב או עז פרט לנדמה: זן אר"נ בר יצחק הכל מודים שאין צמרו מטמא בנגעים וכרי מהאי דרשה ממעט בת"כ דבגד צבוע אינו מטמא בנגעים דמה פשתן שאין צבוע דסתם פשתן לבן אף צמר וכרי וא"ת אמאי לא דרשו הכי גבי כלאים כדאמרינן

וחייב

איז בצמרו משום כלאים וי״ל דאד צמר ופשתים דנגעים יתירה הוא ולכר דרשינז מניה שלא נשתנה אלא הד דכלאים לאו יתירה הילכר אין בצמרו משום כלאים רייד זאן צמר ופשתים ונגעים יותיה הוא דכך דרשיק מניה של גישונה אלא הך דכלאים לא דיתיה היכך לא נאמר הך דרשא מה פשתן שלא נשתנה רכו׳ דמסתבר טפי למעט כלאים וכו׳. תוס׳ חיצוניתו: ס) אין חוששין לורע האב והיכא חייב קרא היינו היכא דשום האם בעלמא כי היכי ורכו׳: ח היכא דנדמה דרהוא גופיה אינו דומה לאמו ואית ספרים דגרסי בהו ה״מ: ח אלא מעתה וכו׳ חשבת ליה שנוי בפשתן נמי מצי למהוי שנוי ע״י הדלאה ומפרכן כל הני שמעתתא דרב אחא ודרב פפא דהא אשכחן נמי בפשתן דנשתנה אלא מדקאמר מה פשתן שלא נשתנה ש״מ דרלוי לא הוי שנוי:

שימה מקובצת אן אלא (אמר) רב הונא